

Consideracions entorn a la qüestió nacional

La qüestió nacional ha creat a Catalunya dos blocs que han conviscut fins ara sense gaires problemes. Quan es formula una pregunta binària: “*està a favor de la independència de Catalunya?*” el país es divideix en dues meitats a favor y en contra. Però aquestes opcions, lluny de representar blocs polítics monolítics, estan fragmentades políticament: ERC, PDECAT i CUP, per una banda, i PSC, Cs i PP, per l'altra. A més, a l'espai dels Comuns hi conviuen les dues opcions. Quan la pregunta és: “*quin creu que és el millor pel futur de Catalunya?*” els resultats son mes diversos: un 6% una regió d'Espanya; un 24% una Comunitat Autònoma d'Espanya; un 22% un estat dins un estat federal; un 39% un estat independent; un 9% NC.

Aquest equilibri que sembla molt arrelat, i per tant difícil de trencar en poc temps, impedeix que qualsevol bloc pugui imposar-se negant les conviccions de l'altre. Exigeix en conseqüència una negociació impossible de prosperar sense concessions mútues i flexibilitant els objectius maximalistes, la imposició dels quals només seria factible amb una correlació de forces totalment favorable.

En una confrontació, pacífica o no, la correlació de forces és independent de qualsevol consideració moral. Tenir “raó” (concepte difícil de precisar i en part subjectiu) no és cap garantia de victòria. La correlació s'inclina cap al bàndol amb més potencial (econòmic, logístic, estratègic, jurídic, militar), si bé és una relació dinàmica que pot canviar amb el pas del temps.

Sovint sembla que no es tingui en compte i que algunes expressions serveixin per disfressar els fets, convertint virtualitats en realitats al caire de les emocions. Tal és el cas d'afirmacions assimilades a actes de fe com “Som República” o “Fem República”. Una República que manté en presons catalanes els dirigents injustament empresonats? L'esquizofrènia política és poc recomanable. Com s'ha arribat fins aquí?

Des del 2014, els dirigents independentistes, recolzats per una mobilització popular sostinguda, pacífica i entusiasta, han presentat la independència de Catalunya com un acontexeiment inevitable que es podria aconseguir a curt termini. No ha sigut així malgrat l'èxit de la convocatòria a urnes de l'1-O i la declaració de la República feta al Parlament el 27 d'octubre i que no es va arribar a publicar al *Diari Oficial de la Generalitat*.

Per descomptat, la independència és una aspiració legítima, com ho son altres alternatives pel futur de Catalunya, però l'experiència del darrer any serveix per afirmar que no serà efectiva ni en un any ni en dos. Històricament es pot comprovar que la independència d'un territori només és possible de tres maneres: negociant amb l'Estat del que es vol separar (cas de Noruega el 1905), com a conseqüència de la desfeta militar de la matriu estatal en un conflicte internacional (cas el 1918 de les nacions centroeuropees de l'Imperi Austrohongarés) o arran d'una confrontació armada amb l'Estat dominant (cas d'Irlanda el 1922).

Res a veure amb la Catalunya actual. Espanya no negociarà amb la Generalitat la independència directa (altra cosa podria ser un referèndum pactat com el de Quebec el 1995). Tampoc, per sort, es veuen perspectives de guerra a gran escala i, més enllà de declaracions retòriques al voltant de la “desobediència”, els dirigents independentistes no busquen un desafiament popular en front de l'Estat central. Cal recordar que la “aturada de país” del 3 d'octubre va ser massiva i combativa, però en cap moment es va intentar prolongar-la més dies, cosa que sens dubte hauria col·locat el govern de Madrid en una posició incòmoda. Com va dir la exconsellera Clara Ponsatí “el Govern jugava a pòquer i anava de farol”.

Com la situació sembla impossible de desbloquejar, degut a la manifesta incapacitat dels representants dels dos blocs enfrontats de trobar una solució consensuada, estem condemnats a suportar una prolongada paràlisi política, la qual s'amaga sota la successió de “jornades històriques”. Aquesta paràlisi impedeix abordar els reptes socials derivats de la globalització i de la mutació tecnològica, conduïdes de moment per la fracció de la classe dominant que s'enriqueix amb la pauperització de la majoria.

Hem de dir prou!, avançant propostes que no són equidistants com diran els nostres adversaris sinó que les defensem amb força per sortir d'una vegada per totes del dia de la marmota i per encarar les profundes transformacions socials que necessitem.

Posicionament de Vilafranca En Comú

- 1. Llibertat dels presos preventius i dels dirigents que seran jutjats.** La solució del conflicte català és incompatible amb dirigents o militants empresonats per la defensa pacífica dels seus objectius. L'acusació de rebel·lió contra els encausats no s'ajusta a la definició d'aquest delictes en el Codi Penal, tal com han confirmat els dictàmens jurídics emesos pels tribunals d'Alemanya, Bèlgica i Escòcia que han rebutjat l'extradició a Espanya dels polítics refugiats. El codi vigent no contempla penes de presó per sancionar la desobediència.
- 2. Proponem un Pacte de Claredat que ens farà ser més forts per a construir una nova realitat política.** Ha de servir per debatre com seria legítim per al conjunt de catalans i catalanes, i no sols per a una part, la realització d'un referèndum sobre el futur polític de Catalunya. Perquè el més necessari, el més important, és com arribem a acords a Catalunya que expressin una voluntat transversal àmpliament compartida. A més, aquest document estipularà les qüestions relacionades amb les garanties procedimentals necessàries perquè el referèndum sigui vàlid segons els criteris de la Comissió de Venècia.
- 3. Negociació d'un referèndum pactat per a què la ciutadania catalana pugui decidir el seu futur.** Els sondejos indiquen que és l'opció preferida per una gran majoria de l'electorat català i que comença a obrir-se pas en part de l'opinió pública de tot l'Estat (40 % dels enquestats segons alguns sondejos). Rebutjada per la majoria de la classe política actual que la

considera anticonstitucional, s'ha d'insistir que molts juristes, entre ells un conservador com Miguel Herrero de Miñón, la consideren possible si existís la voluntat política de solucionar el conflicte. Cal adonar-se que la cronificació del conflicte acabarà tenint greus conseqüències polítiques, socials i econòmiques tant a Catalunya com a la resta d'Espanya.

4. **Rebuig de la via unilateral per accedir a la independència.** La via unilateral assajada el 2017 va fracassar i va ser ignorada o rebutjada per la comunitat internacional. Sense reconeixement dels països estrangers, no hi ha independència viable. A més, la via unilateral ha portat a la congelació de les institucions catalanes (via article 155), a l'exili de diversos dirigents i a l'encausament de molts altres. Si es reemprengué aquest camí, ningú ha sabut explicar com s'evitarien les mateixes conseqüències. Saludem el pragmatisme d'ERC que, sense renunciar al seu objectiu final, opta per eixamplar la base independentista i per la negociació amb l'Estat després d'haver sigut un dels partits promotors de la via unilateral.
5. **Negociació d'un nou model territorial pel conjunt de l'Estat.** Model imperfecte d'orientació federal, l'Estat de las Autonomies creat arran de la Constitució de 1978 ha entrat en crisi a causa de la indefinició de les competències transferides i d'un model de finançament confús que no satisfà ningú. Sembla doncs indispensable un nou model territorial, que reconegui la plurinacionalitat de l'Estat i la cooficialitat de les diverses llengües que s'hi parlen (castellà, català, euskera i gallec). Aquesta nova configuració, referendada posteriorment per les diverses entitats que la conformarien, hauria d'incloure el blindatge de les competències acordades a cada part i establir un sistema de finançament que no deixés lloc a reinterpretacions constants.
6. **Per sortir de l'actual situació de bloqueig i donar resposta a la gran mobilització ciutadana a favor del dret a decidir que hem viscut a Catalunya en els darrers anys, apostem per una nova via basada en una proposta que des de grans majories i reconeixent la pluralitat del conjunt del país, ens permeti crear una Catalunya republicana, social, democràtica, feminista i ambientalment justa que comparteixi sobirania amb un Estat Plurinacional.**
7. **Proposem desenvolupar una Carta de Drets Fonamentals que doti aquests drets de rellevància i efectivitat, avançant així cap a una societat més justa i més igualitària.** D'aquesta manera, quedarien blindats constitucionalment els drets econòmics, laborals, socials i ambientals, especialment en qüestions com la garantia de rendes, el treball digne i de qualitat, la igualtat de gènere, l'accés a la salut, l'educació, l'habitatge o la cultura. **Àmplies majories socials i polítiques.** Aquest nou marc s'elaborarà a través d'un procés participatiu ampli i plural, un veritable **Procés Constituent**, serà aprovat per una majoria qualificada del Parlament de Catalunya i, posteriorment, referendat per la ciutadania de Catalunya.